

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХIV, БРОЙ 8

СОФИЯ, 16-30 АПРИЛ 2013 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com, synpressbg@gmail.com

Официален сайт на Св. Синод на БПЦ – www.bg-patriarshia.bg

АМВОН

За какво плаче гнес
Господ и как можем да
Го утешим

Стр. 3

АКТУАЛНО

Архим. Рафаил Карелин

• Съвременният враг на
християнството

Стр. 1, 5

• Достъпност на
Царството Божие за
слепи и глухи

Стр. 1, 4

Молебен за българския народ във всички православни храмове в страната

След отправен от страна на президента Росен Плевнелиев призив, Св. Синод на БПЦ-Българска Патриаршия взе решение на 7 април – Неделя Кръстопоклонна – във всички храмове в диоцеза на Българската православна църква след св. Литургия да бъде отслужен молебен към Всеподателя Бога с молитва към Честния и Животворящ Кръст Господен за изпросване на благодатната закрила на Света Троица над българския народ.

Тази инициатива бе продиктувана от отчаянието, обхванало в последно време българите, и вълната от самоубийства в цялата страна.

На стр. 2

ЛИЧНО

- Геврекът... и гупката
в гушите ни
- За какво трябва да се
МОЛИМ

Стр. 6

ЦЪРКОВНО ИЗКУСТВО

Православни еленски
църковни напеви

Стр. 7

ДУХОВНА СЪКРОВИЩНИЦА

Търсене на Христа

Стр. 7

Достъпност на Царството Божие за слепи и глухи

Светът е сътворен от Бога, та всичко в света да има висше благо. Според православното учение висшето благо както за ангелите, така и за човешките същества се състои в общуването с Бога, в свободно и разумно служение и подчинение на Божеството. Иначе казано, има висше благо и то е Царството Божие, състои се от разумни и свободни същества: ангели и човечи. Висшето благо, Царството Божие, било достойнието на човека до грехопадението. След първото престъпление на Господния заповед Царството Божие за човека било изгубено.

Загубата на висшето благо става причина за помръкването и смъртността на човешката природа. Но Бог не оставя Своето творение, Той изпраща на света за спасение на хората Сина Божий. „Защото Бог токоз

обикна света, че отдаде Своя Единороден Син, та всякој, който вярва в Него, да не погине, а да има живот вечен“ (Йоан. 3:16). „И наистина, велика е тайната на благочестието: Бог се яви в плът...“ (1 Тим. 3:16).

Последният от пророците, св. Йоан Кръстител, Предтечата Господен, благовести на народа в пустинята за случващото се вече по земята Пришествие на Месията. Неговата проповед е с думите: „Покайте се, защото се приближи царството небесно“ (Мат. 4:17).

Самият Спасител „обхождаше градове и села, като проповядваше и благовестеше царството Божие“ (Лука. 8:1; 4:43). Той казва: „Оттогава се благовестува царството Божие“ (Лука. 16:16).

Изпращайки Своите апостоли да проповядват, Божественият Учител им

заповядва: „И в който град влезете... изцървяйте болните... и казвайте им: приближи се до вас царството Божие“ (Лука. 10:9). По такъв начин, Бог идва на земята, за да стане отново достъпно Царството Божие за хората. Той побеждава властта на дявола и разрушава неговото царство със Своите Кръстни страдания, със смъртта Си и възкресението (Мат. 12:29). Той освобождава хората от царството на безбожната тъма и ги прави свободни за Царството небесно.

Евангелското повествование за Христа Спасителя открива на народа извършените от Него многобройни чудеса, болшинството от които са изцеления на болни, страдащи от различни болести (Мат. 8:10,16-17; 14:34-36; Марк. 1:31-34; 6:53-56; Лука. 4:42-44).

На стр. 4

АКТУАЛНО

Съвременният враг на християнството

Православието има невидим враг: той е навсякъде и никъде, той не е „нешо“ и не е „някой“. Това е някакъв дух, който пронизва атмосферата на земята със своята смрад, отравя почвата ѝ, замърсява водата, превръща градовете в гниещи блати и селата – в пустош; изглежда, че от него не може никъде да се скриеш: той ще намери бегълците и на върховете на планините, и в дълбините на моретата.

Този враг е духът на развращаването, който в съвременния език се нарича „либерализъм“.

Думата „либерализъм“ означава свобода

Това е особена демонична свобода да убиваш духа си, да извращаваш силите на душата си, това е свобода от срама като от предразсъдък, това е свободата да се гавриш с това, което е свято за човека, това е свободата на бясно куче, което се хвърля върху стопанина си. Още в античността либерализмът тръгва по два пътя, които външно не си приличат, но имат една цел: да освободи човека от Бога. Първият път е цинизъм,

вторият е естетизъм. Цинизмът – това е разрушаване на всички морални устои и традиции, превръщане на човека в мръсно животно, ожесточена борба против собственения ни дух, преобрънатата стълба на дарвинизма, където човекът „еволуира“ в маймуна. Неговият девиз е: „Свободата е в безсрамие“.

Естетизмът като че ли е противоположен на цинизма; това е култ към красотата, но тварната, чувствена и материална красота, която засенчва красотата на божествената светлина. Това е красотата на ръководни идоли, красотата на Афродита и Аполон, красотата, която убива духа. Естетизмът превърна изкуството в прислужница на човешките страсти, обоготвори тези страсти, изчерпа себе си и премина в антиестетизъм – декаданс, агонията на красотата.

Либерализмът в самото си начало видя в християнството свой непримирим враг. Той започна гонения на Църквата по време на езическите императори. Още тогава съдеха християните от позицията на либерализма, като ги обвиняваха, че са човеконенавистници, фанатици, предпочитали смъртта, врагове на

На стр. 5

Неделя Кръстопоклонна и молебен за българския народ

Русенска епархия

На 7 април в края на св. Литургия, отслужена от Негово Преосвещенство Месемврийски епископ Яков, Негово Светейшество Българският патриарх и Софийски митрополит Неофит, който е и временно управляващ Русенска епархия, се обърна с думи на благодарност към своя досегашен викарий в Русенска епархия от 2006 г. до сега. На свой ред Месемврийският епископ Яков благодари на Негово Светейшество за пастирските наставления, бащинската грижа и търпение, също и на духовенството и служителите на св. Митрополия. Възвестено бе многолетствието, при което светейшият патриарх Неофит и преосвещеният епископ Яков благословиха народа.

След това съгласно решението на Светия Синод Негово Светейшество отслужи молебен за закрила и благопреуспеяване на българс-

кий народ. Както каза патриархът, този молебен бе и за „всички, които имат нужда от Божия подкрепа, които имат нужда от подпомагане в живота и за единимислие и единодействие в обществения живот“.

В обръщението си преди молебна той каза, че сме заедно в този ден, „за да се насърчим в доброто, в добродетелта и да получим благословението на св. Кръст Господен, на който се покланяме на днешния ден“.

Патриархът призова в тези трудни за народа ни времена да търсим духа на „любовта, на загрижеността и на готовността да бъдем там, където е необходимо нашето присъствие, нашата помощ, наше доказване, че сме братя и сестри помежду си“ и „да отправим сърдечна молитва за тези, които страдат, бедстват, които са доведени понякога до тежко отчаяние, и да се постараме да облекчим тяхното положение“.

Милан БАКАЛОВ

Видинска епархия

Третата неделя от Великия пост – Кръстопоклонна, бе тържествено отбелязана в гр. Видин и из храмовете на цялата епархия.

Негово Високопреосвещенство Видинският митрополит Дометиан оглави светата Божествена литургия за Неделя Кръстопоклонна в енорийския храм „Св. Кирил и Методий“ в гр. Монтана, където при стечението на многобройно множество вярващи християни бе изнесен чествият кръст Христов. По време на св. Литургия проповед произнесе архимандрит Антим, протоингел на Видинска митрополия, който наблегна на животворящата сила на кръста, която придобиват вярващите християни служещи на Бога.

След молебеното Видинският митрополит Дометиан извърши и молебен за българския народ, като се помоли с молитвата на св.

Василий Велики, която се чете на всяка света Литургия по време на пението „О Тебе радуется...“. Тази молитва е за всички нуждаещи се от Божия помощ, подкрепа и закрила. Митрополит Дометиан благослови присъстващите и им пожела да бъдат достойни чедра на Църквата Христова и милия ни народ.

В катедралния храм „Св. вмчк Димитър Солунски“ с благословението на Негово

Високопреосвещенство Видинският митрополит Дометиан след светата Литургия архимандрит Поликарп и храмовото духовенство отслужи молебен за българския народ, за здраве, благопреуспеяване и придобиване на духовни сили по пътя на духовното и социално добруване. Моления за българския народ бяха отправени във всички храмове на епархията.

Архим. ПОЛИКАРП

Варненска епархия

На Неделя Кръстопоклонна десетки варненци, заедно с изпълняващия длъжността кмет на града г-н Христо Бозов и районните кметове на Аспарухово, Одесос и Владиславово, се включиха в двете литийни шествия, които Варненската и Великопреласка св. митрополия организира. Единият лъч тръгна от катедралния храм „Св. Успение Богородично“, а другият – от храм „Св. цар Борис“ в квартал „Аспарухово“.

Двете шествия се срещнаха на най-високата точка на моста, където Варненският и Великопреласки митрополит д-р Кирил в съслужение със свещеници

от града отслужи молебен и водосвет за здраве, за пострадалите и загинали в пътни инциденти и зачестилите самоубийства от моста. След това литията се от-

прави към кръста в началото на кв. „Аспарухово“, където отново беше отслужен молебен.

Мария СТАЙКОВА

Пловдивска епархия

По повод призова на президента на Р България Росен Плевнелиев да се отправят молитви за това, нашият народ да бъде пощаден от бедствията, които го спохождат в последно време, да спрат насилието, самоубийствата и самонараняванията, да се възцарят спокойствие, търпимост и ред, на Неделя Кръстопоклонна Негово Високопреосвещенство Пловдивският митрополит Николай отслужи в митрополитския храм „Св. Марина“ молебен и отправи архипастирско обръщение към клира и паството на Пловдивска епархия и държавните институции. В него архиепископът припомни, че Негово Светейшество Българският патриарх Неофит вече отправи та-

кава молитва пред чудотворното копие на иконата „Св. Богородица – Достояно ест“ в софийската катедрала „Св. Неделя“ и че такава молитва отправят всеки ден архипастирите и пастирите на светлата ни Православна църква, която „в лицето на своите клирици и верни миряни нито за миг не е спирала да се моли за добруването и спасението на нашия народ, за любов, мир и благоволение между хората“. Како визира заповедта „обичай ближния си, както обичаш себе си“, митрополит Николай призова: „Нека всич-

ки да започнем наистина да обичаме ближните си, както обичаме себе си. Нека се помолим нашите държавници – тези, на които са поверени съдбините на нашия народ, да започнат да го обичат, както обичат себе си“. Да се погрижат оставащите тук деца да получават добро образование, ближният да получи нужните му лекарства, нашият ближък да има труд, да има работа, да спре разващането на младото поколение, да спре да му се внушава, че щастие е в парите, без оглед на начините, с които те са спечелени... Той каза още, че „няма нужда да се възстановява вярата на вярващите. Трябва да се възстанови вярата на невярващите. На тези, които държавата накара да не вярват в Бога, а да вярват в нея. Сега те и в нея не вярват“.

След молебна митрополит Николай раздаде за благословение на богомолния народ кръстчетата от маслиново дърво, осветени от него на Гроба Господен по време на поклонническото му пътуване до Светите земи. Кръстчетата бяха неговият архиепископски благослов за православните християни от Пловдивска епархия.

По повод празника в митрополитската катедрала на Пловдив бе донесена и изложена за поклонение частицата от светия Кръст Господен, която се съхранява в манастира „Света Троица“ – Кръстова Гора в Родопите.

ЦВ

Молитвите в ПКСХП „Св. Александър Невски“ за българския народ

На 7 април, Неделя Кръстопоклонна, в изпълнение решението на Св. Синод за всеобщо моление в целия диоцез на Българската православна църква, в патриаршеския катедрален храм „Св. Александър Невски“ бе отслужена архиерейска св. Литургия, след която бе извършен Молебен за благопреуспеяването на българския народ и за избягването му от тежките изпитания, в които в мо-

мента се намира българската държава.

Св. Литургия бе оглавена от Негово Преосвещенство Тиверийски еп. Тихон – председател на църковното настоятелство при патриаршеския храм, в съслужение с храмовото духовенство в лицето на старк. Костадин Гаврилов, свещ. Антоний Милушев и дякон Александър Нешев, подпомогани от иподяконите при храма.

† IN MEMORIAM

Престави се в Господа свещениконом ГЕОРГИ ИВАНОВ ПЕТРОВ

На 14 април след тежко боледуване почина свещениконом Георги Иванов Петров – дългогодишен председател на столичния храм „Св. Богородица – Живопримни източник“.

Новопреставеният се свещеник е роден на 6 май 1949 г. в гр. София. През 1968 г. завършва софийския техникум „Хладилна и топлинна техника“. Продължава висше образование в Духовната академия „Св. Климент Охридски“, която завършва през 1974 г.

През 1981 г. получава дяконско ръкоположение, а след по-малко от година и свещеническа благодат от преосвещения Левкийски епископ Партевий. Отличен е през 1993 г. с офика „протоиерей“. С офика „свещениконом“ е награден лично от патриарх Максим на 24 април 1998 г.,

Светли петък, когато е храмовият празник.

През първата година от ръкоположението му той е енорийски свещеник при столичния храм „Св. Богородица – Живопримни източник“, а след няколко месеца вече е председател на църковното настоятелство при същия храм. От 1989 г. до 1991 г. е завеждащ като допълнителна енорията при храм „Св. Харалампий в с. Горни Богров. Отелото на свещенико-

ном Георги Иванов Петров бе извършено на 16 април в столичния храм „Св. Богородица – Живопримни източник“ от Негово Преосвещенство Знеполски епископ Йоан – викарий на Софийския митрополит.

Бог да прости о. Георги!
Вечна и блажена да бъде паметта му!
Софийска митрополия

ХРОНИКА

България

Полагане на основен камък на нов храм в Самоков

На 13 април, след повече от 200 години в град Самоков бе направена първа копка за нов православен храм. Новият храм ще е посветен на великия целител и великомъченик Пантелеймон и ще бъде построен в парка на Многопрофилната болница в града. За тази цел Община Самоков е дарила мястото на Софийска митрополия.

Идеята за построяването на храма възниква още през 2005 година. От управата на болницата първоначално са искали да построят параклис, където намиращите се на лечение в болничното заведение християни да могат да посят Божията помощ и закрила. Постепенно се оформило желанието

се оформило желанието

С благословението на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Неофит чиновоследованието за полагане на основен камък бе извършено от Негово Преос-

лужиха свещеници от Самоков, свещеник Станко Дидов от София и митрополитският дякон Иван Петков.

В двора на болницата се бяха събрали десетки жители на Самоков, лекари, медицински персонал и болни. Сред официалните лица бяха кметът на Самоков г-н Владимир Георгиев, председателят на Общинския съвет, управата на болничното заведение, сестрите от Самоковския манастир, г-н Христо Ковачки – основен дарител, местни общественици и др.

Весела ИГНАТОВА

Дяконско ръкоположение в столичния храм „Света Неделя“

В края на месец март, когато Църквата отбелязва Втората неделя на Великия пост, която е посветена на св. Григорий Палама, в столичната митрополитска катедрала „Св. Неделя“ бе отслужена архиерейска св. Литургия и бе ръкоположен нов дякон на Софийска епархия.

С благословението на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Неофит бе възведен в дяконския чин иподякон Васил Николаев Танев от гр. София.

Новоръкоположеният дякон Васил Танев е роден през 1984 г. в София. Основното си образование е получил в Руското училище „Максим Горки“. Продължава обучението си в петгодишния курс на Софийската духовна семинария „Св. Йоан Рилски“, която успешно

завършва през 2004 г. След като отбива военната си служба, продължава образованието си в Богословския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, където през 2010 г. придобива бакалавърска степен. Започва работа като възпитател в Софий-

ката духовна семинария през 2006 г., след което през учебната 2010/2011 г. става преподавател по Нов Завет в духовното училище. През 2011 г. е назначен като секретар, какъвто е и досега.

Весела ИГНАТОВА

За какво плаче днес Господ и как можем да Го утешим

„И когато се приближи и видя града, заплака за него“

(Лука. 19:41).

Братя и сестри! Когато плаче човек, как постъпваме ние? Отиваме при него, разпитваме го за какво плаче, опитваме се някак си да го утешим, понякога ни става толкова жал за огорчения човек, че ни се струва, че сме готови да отдадем душата си, за да облекчим неговата горест. Така и днес нека да отидем при Господа и да Го попитаме: „Господи, защо плачеш?“

За какво е плакал Господ в деня на Своето влизане в Йерусалим? Господ е въздъщ. От Неговите всевиджачи очи не може да се укрят не само човешките сърца, но даже спотаената човешка мисъл. И Той със Своите очи, за които е казано в Писанието, че те стократно са по-светли от слънцето и обхващат в полезрението си всички краища на Вселената, взирайки се в хората, предвидял края на Йерусалим. Той знаел какво очаква този вековен старинен град. Той познавал непостоянството на хората, непостоянството на тълпата, днес посрещаша Го възторжено, а утре искаше Неговото разпъване. Той видял какви ужаси очакват града по време на нашествието на император Тит. Ето защо, предвиждайки ужасите и гибелта на града, Той, гледайки Йерусалим, плакал за него.

Но Евангелието ни говори, че и днес Господ плаче за него. За какво плаче Господ сега? Нали сега Той не е на земята, а в Небесния Йерусалим. Вместо осел, Той е възседнал пламенни серафими, вместо в земния Йерусалим, пребивава в неизказана слава отъдно на Бога, и вместо скромната свита от апостоли, е обкръжен от хиляди по хилияди безплътни духове и небожители. Така че за какво плаче днес Господ?

Той плаче за това, че Го огорчаваме и нерядко се отричаме от Него със своите ужасни постъпки, че и днес хиляди

неверници се надсмиват над Него. Той плаче за това, че сърцата ни са се вкаменили, че се отклоняваме от истината и жестоко оскъряваме Този, Който със Своята Божествена Кръв е изкупил целия човешки род.

Когато Господ влизал в Йерусалим, народът постигал дрехите си, размахвал палмови клонки, а децата възкликвали: „Осанна Сину Давидову!“ (Мат. 21:9). Виждаме на иконите, че мъчениците са изобразени с палмови клонки в ръце. Това е символ на победата над страстите, над плътта – символ, с който ги е увенчал Господ.

Нека се опитаме да победим в себе си нещо лошо. Нашият век е век на обидчивостта и крайното самолюбие. И ето сега, ако ни е нанесена обида от някого, да му простим. Да съдържим себе си, да заставим да утихне страстта на самолюбието. Днес в света се ширят плътските страсти, мнозина се намират във властта на сатаната и в обятията на блудния грях. И ето, трябва да победим тези страсти, да се предпазим от тях, трябва да надвием съпътстващото ги безсърдение, макар и с малки добри дела. И ако победим злите навици, заменийки ги с добри дела, ще поднесем палмова клонка на Христа. Народът, както четем в Евангелието, възкликвал: „Осанна!“ И ние можем да възкликнем към Господа: „Осанна!“, но не с уста, а със сърца, с целия си живот. Какво е това „осанна“? Това е хвала, прославяне на Бога, както казва ап. Павел: „Всичко, що вършите словом или делом, всичко вършете в името на Господа Исуса Христа, като благодарите чрез Него на Бога и Отца“ (Кол. 3:17).

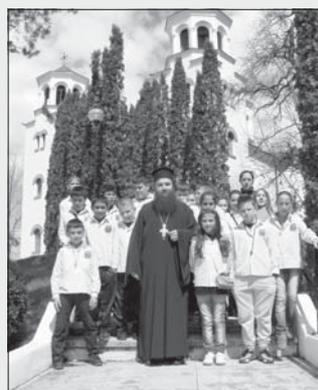
Така да направим и ние, да Му поднесем палмови клонки – символ на победата над страстите и да възкликнем към Него: „Осанна!“ с целия си живот. И тогава Господ ще ни утеша и приласкава, и душите ни ще бъдат живи во веки веков. Амин!

Еп. ВЕНИАМИН (Милов)

Детски лагер в Клисурския манастир

С настъпването на пролетта Клисурският манастир във Видинска епархия отново става домакин на детски лагери, които стартираха от 11.04.2013 г. и продължават до 26 април т.г. Те се организират с благословението на Негово Високопреосвещенство Видински митрополит Дометиан съвместно от Клисурския манастир, Областната дирекция на МВР – Монтана и Регионалния инспекторат по образование – Монтана.

Тази година учащите деца са от училища в населените места от област Монтана. Намеренията на организаторите са децата да се запознаят с истините на православната ни вяра и християнските добродетели, за да спасяват душите си и да бъдат добри и достойни граждани на нашата родина. Главен ръководител

мото на шестте монаси – Клисурски мъченици и манастирския музей, в който се съхраняват важни църковни реликви от историята на Българската църква – личните одежди и вещи на Екзарх Антим I, както и много старинна църковна утвар.

Опитът досега е показал, че провеждането на подобни лагери и общуването на децата с духовници оказва благотворно влияние във формирането на техния мироглед за живота и вярата. Особено затрогващи са реакциите на децата, когато попаднат в молитвено-духовната атмосфера на светата обител и търсят синовно сближаване с монахините от обителта.

Нека с Божия помощ тези начинания да продължат за полза на българските деца и подрастващата младеж.

Игумения ТАИСИЯ

† IN MEMORIAM

Престави се в Господа протоерей ВЕНЦИСЛАВ ЦВЕТАНОВ ИЛИЕВ

В неделя, 14 април т.г., след кратко боледуване почина протоерей Венцислав Цветанов Илиев, председател на храм „Успение Богородично“ в с. Сланотрън, Видинска епархия. Покойният отец Венцислав е роден на 18 март 1944 г. в с. Сланотрън.

Завършва Софийската духовна семинария „Св. Йоан Рилски“.

Ръкоположен е за дякон на 16.01.1977 г. от Видинския митрополит Филарет, на когото е бил дълги години дякон и помощник. Протоерей Венцислав Илиев пазеше незабравими спомени и от блаженопочиналия Видински митрополит Неофит, когото

имаше за пример в своя живот.

С благословението на Видинския митрополит Дометиан ошелото на протоерей Венцислав бе извършено от архим. Поликарп, архим. Евтимий и прот. Петър Христов на 15 април, след което покойникът бе погребан зад апсидата на храм „Успение Богородично“ в с. Сланотрън.

Бог да прости о. Венцислав! Нека го запомним с доброто, което извърши за вярващите в еноритите, в които бе поставян и призован на служение, последната от които бе в с. Сланотрън.

Видинска митрополия

От стр. 1

Сред чудесите Христови изцеления са тези: на двамата слепци (Мат. 9:27-31), изцеление на немия бесноват (Мат. 9:32-34), изцеление на глухонемия (Мат. 15:29-31; Марк. 7:31-37), изцеление на слепия (Марк. 8:22-26), изцеление на слепородения (Йоан. 10:8-15; 9:1-7), изцеление на двамата Йерихонски слепци (Мат. 20:29-34) и изцеление на слепия и немия (Мат. 12:22; Лука. 11:14). Характерно за проповедта на Господ Иисус Христос е, че тя е свързана с множество чудеса и изцеления, в това число на слепи и глухи. *„Той доведе вързу Си нашите немощи и понесе божествените“* (Мат. 8:17).

Чудесата и изцеленията на Спасителя разкриват не само Неговото Божествено достоинство и

Достъпност на Царството Божие за слепи и глухи

всемогушност, но и смислена на Неговото идване в света: *„за съв дойдох аз на този свят, за да видят немощащите, а видещите да станат слепи“* (Йоан. 9:39). Тези Господни думи се отнасят за духовното зрение на хората. По подобен начин Той изобличава фарисеите: *„с уши че чуате, и няма да разберете; с очи че гледате, и няма да видите; защото сърцето на тях човешко е затворявало, и с уши тежко слушат, и затворили са очите си, за да не ви някога с очи да видят и с уши да чуят, и си сърце да разберат, та ги издере“* (Мат. 13:14-15).

От контраста в отношението на Христия Спасителя към духовната и телесната слепота и глухота става ясно, че за Царството Божие това е съществена разлика. Иисус Христос изпява слепи, глухи и немия с това, естествено, им призна неканизанна радост, такава, че те не могат да не благовестят за Спасителя, даже забравяйки за Неговата забрана за това. И, напротив, публично и често гневно изобличава фарисеите, наричайки ги глухи и слепи, така че затова са искали да хванат Него и да Го предадат на смърт (Мат. 21:46).

Господ казва: *„Слепи фарисею, очисти първо изъгрехъ вашата и блудство, за да станат чисти и очи“* (Мат. 23:26). Изобразявайки в Евангелието човека образно като съд или вмес-

Достъпност на Царството Божие за слепи и глухи

тилите. Спасителят придава много по-голямо значение на вътрешното отколкото на външното състояние на човека. Той казва: *„Царството Божие вътре във вас е“* (Лука. 17:21).

По такаъв начин към тези, които не могат да възприемат Христа с очи или уши, Господ е милосъден, защото при тяхната болест Той вижда вътрешното им разположение към Царството Божие, и ги изпява, а не изпява към тези, които не Го възприемат със сърцето си.

Оказва се, че обективните пречки за приемане на Царството Божие не са толкова външни (материални), колкото външните (духовни), а за приемането му по-важни са вътрешните способности, отколкото външните.

Що се отнася до външните пречки, то ограничеността на слепите и глухите се явява достатъчно преодолима. Днес съществува реална възможност за се преодолееват недостатъците на органите на чувствата, компенсирани с други органи. В наши дни са извезени резултатите на педагози, дефектолози, които помагат с достижениата си. Слепи и глухи днес се адаптират така, че получават висше образование и защитават дисерта-

ции. Ето защо не трябва да правим особена трудност да достигнат до тях и божественото Евангелие, и учението на Църквата.

По този начин, *„за да чуят върпата“* (Рим. 14:14-17), днес повечето видоци преодолели, благодарение опита на специалното образование за слепи и глухата си. Сега близостта на Царството Божие за слепи и глухи зависи от телесното вътрешно разположение към него. Този проблем стои равнозначен и равносигно както при лицата от зрение и слух, така и при чувания и виждания.

Още повече, съгласно Църковното учение, земните болести и страдания са по Божий Промисъл и не само не се явяват пречка за Божието Царство, но напротив, те са в помощ и дори водят към него. *„Дадѣ ми се живяло в пълтата ангел ставяло, да ме бие по лицето, за да се не превъзнасям.“* (2 Кор. 12:7) – казва апостол Павел.

„Да го прогледате на сатаната, за омаклоуачаване на блъстата, на духът да бъде спасен в онова на Господа нашишо Иисуса Христа“ (1 Кор. 5:5). *„Духът е който животориш пълтата нишо полова“* (Йоан. 6:63). *„Духът е бодръ, а пълтата – нелюбна“* (Мат. 26:41;

Така учи още и свети Василий Велики. *„Плътта се заиска, за да се изчисти“*. Свети Григорий Богослов казва: *„Болест, за духовната им част служи като пречистване, а от пречистване всеки има нужда, колкото и да е силен той“*. Преподобни Йоан

Плествичин казва: *„Видѣл съмъ много страдащи, които с телесния си разлу ево едно постъпваха вид покание и се открываху от душевната стравт“*.

Освен това, съгласно учението на Църквата, телесните болести служат за духовна полза, а това значи, че телесната слепота и глухота могат да бъдат оценени като смекчавания обстоятелства за близостта на Царството Божие.

Ако лишението от зрение и слух са създадени от Бога живи хора, то без оглед на тяхната ограниченост, те са предназначени за живот вечен. *„Живота двама в земята животи – това е талантът, който е даден на всички“* (Мат. 25:14-30).

Независимо от това дали талантите са десет или един, те са дадени на човека от Бога в този земни живот, бъдещият резултат зависи от прилагането на Божия труд над Божиите дарове. В края на краищата, господният се каже на своя раб или: *„...добри и верни раб! Не малко си бил верен, над много че те поставя; ала в радостта на сънодаря си“*, или: *„добра и левица раба!“* и обръщайки се към слузите си, се каже: *„а негодния раб хвърлете във внищата тълмина; там че бъде плач и скръщение със зби“* (Мат. 25:23; 26:30).

Спяният или глухият наравно със зрящия и чувания ще отговаря за земния си живот пред Бога.

При хората лишени от зрение или слух външното изповедание на вярата може да е незначително видимо заради телесните им ограничения. Но жертвата им към Бога може да бъде оценена от Него, както двете лета на вдовицата, за което Христос казва: *„Истинно ви казвам, аз не съмъ бедна вдовица туря повече от всички...“* (Марк. 12:43-44).

В Божиите очи великото е не количеството на добротелите, а какво е качеството им. За Бог не е важно съръчното разположение на хората към Него, а добротелите – това е изражение на любовта и вярата им.

Известно е, че даже най-малката частна от Тялото Христово, което християнът приема при свето Причастие, го прави съмирствен и не само е част от Него. Както и ако слепи и глухи не са предназначени за вечен живот, тогава те имат *„възможност да станат чедѣ Божии“* (Йоан. 1:12) наравно с видещите и чувашите. Още повече, че в прославено състояние вече има да има телесни недостатъци, защото човешката природа на Царството Божие ще бъде нетелна и безсмъртна – *„защото това тълмното правя да се облече в телмение, а това смъртно – да се облече в безсмъртие“* (1 Кор. 15:51-53). Следователно повече ни е важно да се сматра, че слепи и глухи имат място в Царството Божие. „Бог ни е дал един дом – този свят; всичко е разделено по равно: за всички е разпалл едно слънце, разпалл е една трепеза, която е много по-важна от тази, но също така едн; дарувал е на всички един духовен начин на раждане. Всички ние имаме едно отечество на Небесата; всички нием от една и съща Чаша. Нито на богатия Той е дал нещо повече и по-сладко, а всички в една вярата единаков, и както земните и пътешките, така и духовните блага по равно е съобщил“ – разсъждава светител Йоан Златоуст.

Следователно и за слепите и глухите важат думите от Свещеното Писание: *„Гледайте да не презрете едното от тия малките... Понеже Тия Човечески дойде да побори и спаси погналото“* (Мат. 18:10-11); *„Тъй и вашият Отец Небесен не иска да загине ни един от тези малките“* (Мат. 18:14); *„...болѣн бѣх, и Мѣ посетихте... истина ви казвам: докогато стѣ створили това на единствѣно тѣя мѣ най-малки братя, Мѣ стѣ го сторили“* (Мат. 25:36,40). И апостол Павел казва за Господ, че Той: *„иска да се спасят всички човечи и да достигнат до познатието на истината“* (1 Тим. 2:4).

Ако Царството Божие е достъпно за слепи и глухи така, както за виждачи и чувашии, то Църквата е необходимо да отдели специално внимание за начина, по който да им предаде вероучението си и светлите си Тайнства.

Дмитър ТУХЧИВ
„Светиото по дипломанта работя на иеромонах ЗЕНОН“ (Кулман)
„Опит за възкръжаване на слепи и глухи“

От стр. 1

човешкото щастие, и следователно, трябва да бъдат унищожени така, както се изгара язва с нажежено желязо.

Характерно е, че в гоненията на християните са вземали участие както цинци, така и платоници – тези естети на философията.

Либерализмът някога създаде вътре в християнството антихристиянство – ренесанса, който смени аскетизма с култа към плътта. Той постави на колена католицизма, правейки го прислужница на света. Той проправи пътя за протестанството, което счуха в желязен хахан все още запазените отломки от древното предание в католицизма. Цялото реформационно шастие, и следователно, трябва да бъдат унищожени така, както се изгара язва с нажежено желязо.

Мисля, че един не я виждат, доверяйки се на слепи водачи, други я виждат и бият тревога, но не ги чува, като не слушали Лаокоон, който предупреждавал троянците, че вътре в разкрасения кон са скрити врагове на Троя; трети го разбират, но мълчат, за да не бъдат смачкани от желязната пета на либералите; четвърти не го виждат, защото либерализмът е отровил съзнанието им, развратил е чувствата, оправдал е похотта и в дълбините на душата си те самите искат да бъдат измамени.

Сега пред очите ни става разрушаване и подмяна на християнските ценности: лицата заменят с маски,

Съвременният враг на християнството

маторство имаше за цел да издигне човека над Бога.

Либерализмът е душата на революциите, които преминават под червенията знамена на сатаната. Той се опитва да унищожи Църквата за с ървави гонения, като с удари на таран, я я подковава отвътре, заменяйки я с друга религия, в която привидно е запазено християнството, но в нея Го няма Христос като Божии Син, Изкупителят и Съдия на света.

Либералите имат постоянна носталгия към езичество и в дълбините на душите си искат да превърнат небото в Олимп или Хималаи. Този дух мрази Христос, затова се стареа да Го замени с образите на лъжехристос; прави идоли с името на Христос, за да им се поклонят тези, които смятат себе си за християни. На либерализма е особено неканизиано учението, че Бог е най-висшата Справедливост, Съдия на света и на всеки човек ще въздаде според делата му. Ренефрокретър Гюте с устата на Мефистофел казва, че Бог е добър старец, с когото дълволят за всичко може да се спазуеме.

същността – с имена.

Протестанството се превърна в перманентна реформация, в безсърджен субективизъм, в религиозен анархизъм; и близкото му бѣдѣе атеизъм или екзистенциализъм. Католицизмът, в усилюето си да не изпусне изпльзвания се от рѣшете му споредност с всички ереси и сега кокетични съ секти и безобразни съзюи. Той остави библията оръжиене мѣна и клещѣти – и отвори прѣградните си към авангардното изкуство и бездулната техническа цивилизация.

Тези се стреми да асимилира онези учения и теории, идни и лозунги, след които върви светът, но в действителност сам асимилиран от тях, и сега онези католицизм, който бѣе преди, вече не съществува.

Основната пречка за световния марш на либерализма е Православиеето

Съвсем доскоро то бѣ подлагано на гонения, пред които блѣднѣят жестокоста на Нерон и Диклетиан. Се-

га Православиеето е изправено пред дълга опасност. Стените на Църквата издръжка ударите на тарана, но ще издръжкат ли те подковаността, с което противниците на Православиеето се стремят да проникнат в Църквата и не само да проникнат, но и да говорят от нейното име и да я представяват? Ние не искаме да кажем, че в днешно време Църквата е превзета от модернистите като пиратски кораб – тя ще остане стълб и утвърждение на истината. Освен това ние не мислим, че всичките модернисти са съзнателни врагове на Христос, но либерализмът поквари умовете с пльжливата свобода, потисна духовния усет и много от хората престанаха да виждат, че либералите сили заменят религията на небото с религията на земята, с култа на плътта.

Либерализмът представлява съвременен етап в процеса на секуларизацията на съзнанието на човечеството. Христос съедини земята с небото, а либералите отново ги разделят и човек все повече се дистанцира от духовния свят, който става за него чужд и студен.

Християнството е вселенско явление, а за либерализма то е един епител в историята на човечеството. За секуларизираното съзнание на съвременен човек Бог престава да бъде жива Личност и се превърва в някаква неопределена сила, космически разум, екстроплическа енергия, противоположна ентропия. За християнина центъра на живота трябва да не заключават в обожението – приобщиаването към вечната светлина на Божеството, а вървата да стане център на личността му и главно съдържание на живота. В богообожението човекът намира себе си и сам става отблъскан на Божествената слава. В либерализма съществуването на Бог е оправдано само от това, че Той може да бъде полезен на хората като един от гарантите за земното им благополучие. Християнството възпява човека до небесния свят и от сина на земята прави син на небото, а либерализмът – подчинявайки духа на душата и душата на тялото, се опитва да направи небото земя и да вмъкне вечността в рамките на времето. Либерализмът е несъвместим с Православиеето: той трябва да го отхвърли, или да го изопачи.

В съвременния исторически етап либералите са избрали второто. Тези почти не казват нищо за трансцендентния свят, а ако понякога споменат за него, то е за да покажат, че те не са скъсали напълно с християнството.

Той възпа в споразумение с плътския светски свят, оправдава страстите и похотта на човека и прави душата незащитена от тези врагове.

Либералното християнство превъща вървата с метафизичния свят, за него не съществува ангелологията и демонологията. Първият враг на човечеството – демоните – стават мялва абстракция. Учението за небото като за живи същества се представя като остаряла митология. Тези либерали, които все още признават съществуването на демоните, се опитват да ги представят като безобидни духове, които временно са отпаднали от Бога и в крайна сметка ще се върнат при Него и отново ще заемат предишното си място.

Ако те понякога споменават за ада, то е за да обиджат грешниците, че в рѣзѣта на самия човек се намират криевища на ада, човек може да бъде в ада, но чрез отключването на вратите отвътре той може да излезе от там по собствена воля. Така че желанието на грешника е, което отваря рац на ада, а Бог и сатаната не пречат на избора му. Ше напомним, че изпльзната надежда на Божието милосърдие, преминаваща в изпльшно сномизхождение към грѣха, според Църквата е хула срещу Светия Дух, която не се прощава нито в този, нито в бъдещия живот.

Изобщо значителна част от модернистите са склонни да смятат, че адът не е страшна реалност на задгробния свят, а психически нагласа на човека, депресиивна мания, па куването на която е необходимо да лекуват на психиатър. Либералите са уверени, че демоницият свят и адът трябва да изчезнат от съзнанието на съвременния хора, да се разсеят колкото дим от вѣтрѣ, да се разползат колкото сенки в средновековната нощ пред интелектуалната светлина на новото време. Либералите смятат, че трябва да се освободи човек не от демо-

моните, а от съверието и атавистичните представи за злите духове.

Характерно е, че модернистите закономерно се оплъчма срещу заклинателните молитви за изгонване на бесове. Според тях няма нужда да се изгонва този, когото го няма, а ако дълволят съществува, то не бива да се развалят отношенията с него: това е все едно да риташ министър-председателя, който е временно в изгнание, но може да се върне на предишния си пост и да се саморазправя с оскърятелите. Така че с главния враг на християните – демона, модернистите и либералите уредиха отношението си с люоб.

Вторият враг на християнството е духът на позу свѣта

Под „свят“ се разбира – полезическите обичаи и представи, скъпата на ценностите, понятията за доброто и злото, духът на егизма и егцентризма, псевдонаука, стареаща се да замени със себе си вървата, изкуство на страстите, прикриващо с позлатата си гнилоста на греховете. Този дух на света се противопоставя на християнството, той се опитва да овладее умовете и сърцата на хората. Либерализмът иска да възвими очите на християните ценностите на този свят, а самата секуларизация да представя като борба за свобода на духа и ума. Ренесансът бѣ опит за възстановяване на езическия свят над християнските имена и завършване в Европа на олимпийските богове под псевдонимите на християнските светици.

Съвременните християнообразни либерали под лозунга на любовта искат да улвят и разтворят Църквата в мѣлѣта на този свят, и да представят Страшния съд като обща амнистия за грѣшниците и демоните. Където е отхвърлена метафизиката – там физическата побеждава духа, душата и тялото, нощната страстна прислужница става царяца.

Третият враг на християнството са плътските похоти

Либералите ги смятат за естествени качества на човека, а (според тях) онова, което е естествено – то е от Бога. Те са склонни да разглеждат греховните страсти не като загуба на благодатта и отпадане на душата от Бога, а като изпльшване, носещо вреда за здравето на човека. Радикалните модернисти смятат, че грѣхът е формиран на творческия и интелектуалния живот: нравственото отношение то дава на хората духовна опитност и затова то е компонент на мъдростта.

Либерализацията на християнството, тоест неговото изпльшване, става под прикритието на модернизма, обновленичеството, догматичния ревизионизъм, както и чрез постоянната злоупотреба с принципа на икономията.

Ние трябва да помним, че представител на хуманизма и либерализма в едно лице е бил древният змей, който се промъкнал в Едем под маската на добър приятел. Като либерал той признава правотите към свобода от всякакви забрани и направи първата революция пред първото за познанието на доброто и злото; и като хуманист им обеща примамлива възможност – да станат богове без Бога. А сега този „приятел“ на човечеството, който съблзани Адам, съблзавана далечните му потомци със същата змѣйска песен.

Архим. РАФАИЛ (Карелин)
Превод: Виталий ЧЕБОТАР

ЛИЧНО

Първата седмица на Великия пост. В ранната делнична утрин си позволявам няколко минути повече сън. И естествено, закъснявам. Едва в колата, на път за работа се сещам, че съм забравила кутийката с обедната ми постна супа, пригответена без олио. Нали е строг пост. А в учреденския ни стол за „постна храна“ готвачите считат всичко, в което няма месо. „Строг пост“ за много хора е фраза, в която се разбира само втората дума. Понятието „строг“ в живота ни

в пликчето. „Изгониха ме, взеха ми апартамента...“ – явно сивотата на хладната пролетна утрин е пропала в мислите на посивелия от грижи човек. „В тази държава вече нищо не ме учудва!“ – продължава изповедта си той, а аз стискам геврека в ръце и си мисля: „Имам малко време, ще го изслушам. Човекът има нужда да сподели болката си.“

Вглеждам се в лицето му – сиво като асфалта наоколо, с бразди от бръчки, като небрежно разорана нива, в която бурените стърчат непочистени.

но този път я усещам както горчив въглен в стомаха си. „Не трябва да ходим при ясновидки! Те няма да ни решат проблемите...“ – казвам, окуражена от въглена в стомаха си.

Използвам краткото недоумение, което отнема словото на моя събеседник, за да продължа: „Човек трябва да се научи да вижда собствените си недостатъци, не тези на другите. Онова, което наистина можем да направим, за да променим живота си, е да променим себе си. Не е в наша власт да променяме другите, но себе си...“

относно сестра му, бързам да го надгворя: „Остави другите, мисли за своите грехове. От другите можеш да се оплакваш до края на дните си, без никаква полза. А Господ помага на тези, които Го търсят...“

Старецът бърка във вътрешния си джоб и докато търси там нещо, отново ме прекъсва: „Грехове аз нямам! Нищо лошо не съм сторил. Това за Господ не го вярвам, но жив в света Богородичка вярвам. Ето... – показва ми монета, която успява да извади от вътрешния си

тървено ме сочи с пръст. А аз отчаяно се чудя как да обясня на първокласник какво е интегрално уравнение. „Мога да обясня, но не сега. Не е толкова просто. Отговор има, но трябва да положим усилия да го намерим, прочетем, разберем. А това не става с роптаене и осъждане на другите. Нито с ритуално палене на свещи или ходене по врачки“ – усещам, че думите ми прелитат покрай сивия каскет на стареца без дори да го докоснат. Лицето му е смръщено от негодувание. Подобно на лица-

неуверено ми отговаря човекът на възрастта на баща ми. И ми обръща гръб. Стисвам геврека, чието пликче е изпитило ръката ми. И пожелавам на гърба му да е жив и здрав...

Тръгвам си. Вървя по сивия асфалт и дъвка постния геврек, който се смесва с преглътнатите думи и горчивия въглен в стомаха ми. И изведнъж онази, светкавичната мисъл отново проблясва. Останала насаме с нея, успявам да я страбча: „Не иска да ми вгорчаваш геврека! Какво само ми святкаш в главата?“ Заглеждам се в дупката на нахпанния геврек и бавно осъзнавам, че някъде дълбоко, вътре в себе си, докато си бърбех със стареца, през цялото време го осъждах. Него, стареца на възрастта на баща ми, който беше готов да ми подари геврек, с цвят на спъние. И чак сега разбрах от какво ми горчи...

Горчиво се замислих за дупката в душите на всички нас – млади и стари, вярващи и невярващи. Онази, в която можем да вместим Бога само ако искрено Го потърсим и която остава празна до края на дните ни, ако не го направим. И почувствах с болка, че от тази дупка животът ни горчи...

А пред мен величествено червене театърът с белите колони и достойното име на българин, облякъл преди повече от сто години в рими горчивината на българина:

*Блуждаем без олтар,
без Бог, без вера, в гърди без обич,
ледни кат мермера,
в лъжата светска роби на
Малона, и нашия дух,
що отричанье трови, не вярва
ни в културите си нови,
ни в старата икона...*

*„Старата икона“,
Иван Вазов, София, 1899 г.
Десислава ШАРКОВА*

ГЕВРЕКЪТ... И ДУПКАТА В ДУШИТЕ НИ

добива съдържание само когато видим сламката в очите на другия...

Е, явно днес ще ям гевреци, няма как. Ранобуден пенсионер със сив каскет и сиво поостаряло палто пие кафе и разсейно обикаля количка, на която виса закачен на връвчица геврек. Паркът е сиво-мокр, сънен и пуст. „Добро утро! Един геврек, моля!“

Старецът делово ми подава найлоново пликче, вади метална кука и чевръсто измъква с нея от чантата слънчево кръгло хлебче с дупка, което грейва на фона на сивия асфалт. „Явно съм гладна“ – мисля си аз. „Така, значи – един. Заповядай! А, 2 лева! О, нямам да ти върна!“ – вади в дланта си стотинки и неуверено брои... „Ето, подарявам ти го. Ако някога имаш, ще ми платиш, ако не – здраве!“ Аз притеснено започвам да ровя из джобовете си, а мъжът срещу мен допълва: „На мен цял апартамент ми взеха, та за един геврек ли да съм...“

За щастие, намирам еднолевова монета и я подавам. „А, така става!“ – брои ми рестото той, докато аз прибирам геврека

„Сестра ми е рядко зъл човек... Тя ми взе апартамента“. В главата ми се стрелва светкавична мисъл, която дори не успявам да уловя, но следата от нея загорчва в гърлото ми...

„Да ви попитам – нормално ли е майката да обича едното си дете, а другото не. На едното дава с пели, а за другото – трохи? Баба ми е италианка, тя ми казваше да отида при нея в Италия, ама аз... Мога и на италиански, но ще попитам на български – докога хората ще са толкова зли? Докога ще я караме така?“

Не зная какво да отговоря и плахо казвам: „Докакто не потърсим Бога и не се опитаме с Него да променим себе си...“ Думите ми ваят пенсионера от монолога на роптанието, с което вероятно живее от години и той обръкано събърчва лице. Небрежно разораната нива на бръчките му заприличва на смачкан геврек. С прошарен мустак в дупката. „Аз ходих при една ясновидка... – охотно подхваща той темата за Господ – и ти всичко ми позна!“

Светкавичната мисъл отново блясва неуловимо,

Словото бързо се окопитва и се връща в устата на стареца, и той рязко ме прекъсва: „Аз няма какво да се променям! Лошите трябва да се променят. Ето, сестра ми...“

Решавам да му покажа колко е приятно да бъдеш прекъснат и недочакала поредното оплакване

джоб – 50 ст., намерих ги на земята, а на гърба – виждаш ли – икона на Богородица!“ Старият човек нежно поглежда образа на монетата и добавя: „Ето това ми помага и ме пази...“

Въгленът в стомаха ми вече горчи и без онази, неуловимата бляскава мисъл. Искам да кажа на човека толкова много неща. Но не знам откъде да започна. Задавам се от думите, които се блъскат в гърлото ми, изпреварвайки се една-друга да излязат на „бял свят“ и да разкрият на мъжа, на възрастта на баща ми, Истината на Словото Божие. Стисвам зъби и ги преглъщам обръти, а те се вгорчават от горчивия въглен в стомаха ми.

„И все пак – светът е лош! Как може Господ, ако Го има, да търпи тези несправедливости. И Господ като майка ми, дава несправедливо – на едни повече, на други – нищо. Обясни ми това, а, можеш ли?“ Мъжът нас-

та на толкова други българи...

И изведнъж – явно последната дума от изречението ми все пак е чукала каскета му – чувам: „А за гледачките не си права. Ето Ванга, например, е светица! Толкова неща е познала...“ Този път не успявам да глътна думите обратно при въглена и изстрелвам: „Но това, че познават, не значи, че способността им е дар от Бога! Как може да вярваш в Богородица, а да не вярваш в Иисус, Когото тя е родила?! Нито пък, че има дявол и именно той е, който стои зад „дарбата“ на хора, като Ванга?“ И въпреки неулържания ми водопад от думи, успявам да срещна погледа на стареца. И този поглед ми дава смелостта да продължа: „Отиди в „Света Неделя“, малко по-нагоре, там в книжарницата към храма има една малка синя книжка за Ванга. Прочети я, но със сърцето си!“

„Може и да отида“ –

Един човек имал две вишни. Едната била лоша, а другата – добра.

Когато и да излезел от дома си, те го викали и го молили за нещо. Лошата вишна постоянно искала различни неща: ту „окопай ме“, ту „белосай ме“, ту „полей ме“, ту „отведи излишната ми влага“, ту „слънцето ми е много силно“, ту „дай ми повече светлина“... А добрата вишна поотваряла само една молба: „Господарю, помогни ми да пренеса добър плод!“

Стопанинът бил еднакво милостив и към двете, грижел се за тях, внимателно изслушвал молбите им и изпълнявал всичките им желания. Той правел това, за което молили – на лошата вишна давал всичко, което искала, а на добрата – само онава, което смятал за нужно, за да гадне обилна реколта.

И какво станало? Лошата вишна богато се разраснала, стволът и клоните ѝ бистели като с масло намазани, а короната ѝ – кичеста, с тъмнозелени листа, като пътен набес. За разлика от нея добрата вишна не привличала никакво внимание с вида си. Но когато дошло времето за беритба, лошата вишна била родила дребни, оскъдни плодове, ко-

ито заради гъстата зеленина не успели да узреят, а добрата била обилно обсипана с вкус-

ни, добре узрели вишни.

Притеснила се лошата вишна, че не успяла да гадне добра реколта като съсегката си и започнала да роптае пред господаря си, упреквайки него за това. Той се разсърдил и казал: „Нима аз съм виновен? Не изпълнявах ли цяла година твоят желание? Ако и ти мислеше само за реколтата, бих помогнал и на теб да родиш такива обилни плодове като нейните. Но ти реши, че си по-умна от мен – който съм те посадил, затова и си останала безплодна“.

Лошата вишна дълбоко се покаяла и обещала на стопаня си, че следващата година ще мисли само за реколтата и ще го моли само за това, а всичко останало ще остави на него. Както обещала, така и направила – започнала да се гържи като добрата вишна. На следващата година и двете вишни дали еднакво богата реколта и радостта им, както и тази на техния стопанин била голяма.

Превод: Десислава ШАРКОВА
Източник: diveevo.ru

За какво трябва да молим Бога

ЦЪРКОВНО ИЗКУСТВО

Градът в Балкана сред гори вековни – Елена, в миналите времена за подвиги смел и за дела чутовни бе моцел фар със чудна светлина“.

Тези вдъхновени слова са начало на стихотворението „Песен за град Елена“ от родения и израснал в този град приснопамятен Доростолски митрополит Иларион, чиято 100-годишнина от рождението се отбелязва по подобаващ начин. Елена е един от първите възрожденски градове в България, със славно минало, датиращо от XV в., и образцово настояще. Той е известен като културно-просветен и търговски център през робските години, с видни представители на българския възрожденски дух. Тук се намира първото класно училище в България, основано през 1843 г. от Иван п.Момчилев и наречено от П.Р. Славейков с чудното име „Даскалоливница“. Заради благолепните си храмове, устръден църковен живот и ревностни духовници този град с право е наречен „Българският Витлеем“.

По българските земи през възрожденската епоха се обособяват различни църковнопевчески школи с регионални центрове на основата на източното православие църковно пее. Всяка школа има свои вдъхновени представители. Благодарение на трудовете на големия български музиколог, композитор, диригент и педагог Петър Динев (1889-1980), както и на някои съвременни музиколози ние получаваме представа за църковнопевческото дело у нас през този период. Една от тези чудни изяви на песенната Христова вяра е Еленската църковнопевческа школа с нейния забележителен еленски църковен напев.

Според компетентното мнение на П. Динев „еленското църковно пеее притежава специфични особености, които значително го отдалечават от Дамаскиновата мелодика. Вярно е, че напевите му са построени по гамите на Дамаскиновите гласове, но в тях са вмъкнати народнопесенни елементи във вид на своеобразни извивки и украси, каквито другаде не се срещат. Те се отличават като музикална проява, възникнала на местна почва в този край и като такава представляват от себе си ценно достояние от самотно народно творчество“ (вж. Църковен вестник, 1959, бр. 41, с. 9).

Безспорно е, че еленските напевни са характеризират преди всичко с църковност, красива мелодичност, естественост, с една богата орнаменталност,

подобна на българската народна бродерия (шевици). Трябва да се отбележи, че тази традиция до този момент не е добре позната. Тя може да бъде предмет на едно бъдещо научно изследване от специалисти, които да потърсят аналози в гръцките

в онзи вид, както се изпълнява на Св. Гора. Според П. Динев песнопенията се възприемат и разпространяват от учениците с известни видоизменения, вследствие на което напевът получава нов побългарен вид и така, предаван от поколение на поколение

Православни еленски църковни напеви

псалтирки и, както П. Динев съветва, да се надникне в библиотеките на Хилендарския и на Зографския манастир в Св. Гора, където „може би ще се открият важни и неизвестни неща, които биха хвърлили светлина върху въпроса за истинския облик на старобългарското църковно пеее“.

През XVII в. в гр. Елена пристигат монаси-таксидиоти от Хилендарския манастир, които наред със събирането на помощи за манастира, обучават еленчани на четмо, писмо и църковно пеее. Скоро в града се построява Хилендарски метох, който освен за жилище на пребиваващите в него духовници, служи и за училище. Тук пееенето се изучава по слух

ние, достига до нас.

Най-изтъкнатият представител на Еленската школа е архимандрит Галактион (1830-1894), родом от с. Кремен, Неврокопско, който идва в Елена през 1865 г. като таксидиот в Хилендарския метох и остава до края на живота си в града. Тук той служи и пее в църквата „Успение Богородично“, а също така развива голяма преподавателска дейност, като успява да подготви много певци и свещеници за близките села и градове. Архимандрит Галактион не оставя печатни издания, но „оформя и затвърдява музикалния израз на напева, като певческа изява, възприета от еленската школа“ (П. Динев).

Други нейни по-важни

представители са: Иванчо хаджи Йорданов, Никифор Попконстантинов, свещеник Димитър Йорданов, свещеник Иван Кондаков, иконом Йордан Попов и още много други певци и свещеници.

Едни от малкото съвременни продължители на традицията на еленския църковен напев са приснопамятния митрополит Иларион и г-н Александър Пиндиков (р. 1930 г.), понастоящем певец в църквата „Св. Кирик и Юлита“ в гр. Банка. Промислително е, че записите с дядо Иларион за този втори компактдиск с негови изпълнения се осъществиха няколко месеца преди той да се престапи в Господа. Достигнал патриаршалната почти вековна възраст, митрополит Иларион с благодатни сили участва в записи и отправя към всички своя свят благослов. Освен като ревностен архиpastир и молитвеник, той беше известен още като автор на повече от 50 книги. По-голямата част от включените в компактдиск песнопения са неполярни и са нотирани по изпълнение на дядо Иларион, който ги е чул и възприел от своите предци, родени още в XIX в.

Впечатляващо със своята тържественост и мелодична красота е песнопението „Величание на Рождество Христово“ на глас 1 и 5. Едно от най-красивите песнопения, но и трудно за изпълнение е „Ангел вопияше“ на глас 5. То е записано през 1912 г., след като е изпълнено от ефимерия при Софийската духовна семинария свещеник Константин Дъновски, по молба на преподавателя по източно пеее Манастир Поптеодоров. През 1947 г. Макариополският епископ д-р Николай (тогава архимандрит) заедно с Петър Динев посещава гр. Елена и записва възторженото „Достойно ест“ на глас 7.

Може да се обобщи, че устната традиция на еленския напев е една изключителна проява на българското музикално съзнание. Всички песнопения са създавани през вековете със силна вяра, упование в Бога и възрожденски дух, какъвто льха и от тържественото българско многолетствие.

С Божията помощ Софийският свещенически хор записа и издаде т.г. своя четвърти поред компактдиск, който е издаден в памет на дядо Иларион, както и с цел запазване и разпространение на тези уникални еленски църковни напеви.

Прот. Кирил ПОПОВ,
диригент на Софийския свещенически хор

Духовна съкровищница

Търсене на Христа

В своята дивна първосвещеническа молитва Господ Иисус Христос определя назначението на християнина в това да се стреми към Бога и да познае Бога: „А вечен живот е това да познават Тебе, Едного Истиннаго Бога, и пратения от Тебе Иисуса Христа“ (Йоан. 17:3). В това боготърсене и богопознание се крие върховният смисъл, стойността на нашия живот.

Бог е оня безценен бисер, Бог е онова неотемлено притежание на нашето сърце, което трябва винаги да носим и изповядаваме.

Но на пръв поглед като че ли е анахронизъм да говорим за търсене на Христа. Та нали ние сме Христови последователи; нали сме членове на Неговата св. Църква? Нали четем Неговото св. Евангелие?

Да! Всичко това е вярно. Но вярно е и другото, че все още трябва да търсим и да постигаме в сърцата си Истинния Христос. Защото и нашето познание на Христа, и нашата принадлежност към светата Му Църква, и нашето изповядане са станали повече формални, традиционни. Те нямат сила и дълбочина.

Всеки от нас при тайнството св. Кръщение се е съединил с Христа, станал е член на светата Му Църква. Участва в благодатния живот на св. Тайнства. Бил е чист, невинен (обличенето на младенца с бели дрехи – символ на духовна чистота). Това е изключително по благодат и освещаване време.

После заедно с растежа човек като че ли се отдалечава от Христа. Немарата към въпросите за спасението, въпросите на вярата и благочестието постепенно ни довежда до състояние, при което ние оставяме Христа, оставяме Неговите божествени идеали. Нещо повече, улисани във водовъртежа на живота, ние като че ли изгубваме Христа.

Може да ходим редовно на църква; може да постим; може да се причастяваме; да спазваме установените от св. Църква празници – и пак да не сме с Христа. Да се вглеждаме сериозно и въдъбочено в нашия живот, в нашите дела и постъпки – ще се убедим, че Христос, Неговите свети безсмъртни завети, Неговите евангелски идеали не са с нас. Отношението ни към Христа, към светата Му Църква, към ценностите и светините на вярата ни е повече формално, сухо, външно, показано-традиционно – липсва му свежест, духовна сила и действителност.

Скръбна реална констатация. Ние сме изгубили Христа. И това не е никак чудно.

а) Щом св. Дева Мария изгуби Христа, лесно и допустимо е да Го изгуби всеки един от нас. Тя беше най-святата жена – по-достойна от херувимите и несравнено по-славна от серафимите – както я възпява църковната песен. При все това, тя бе изгубила Христа. Изгуби Го в храма. Известно време беше без Христа. И не се успокои, докато не Го намери отново.

б) Апостол Иуда се раздели с Христа на Тайната вечеря, в момента, когато заедно с другите ученици приемаше св. Причастие. И така, в най-святия момент и на свято място и най-светият човек може да изгуби, да се отдели от Христа.

Нищо чудно няма, следователно, и в твърдението, и в печаната констатация, че ние вярващите християни сме изгубили Христа.

Нашите взаимни отношения, нашият живот, нашите дела свидетелстват, че ние сме изгубили Христа. Христос не е посред нас. Ние трябва да Го търсим, да Го постигаме и носим в сърцето си, да Го извзим в живота си!

Човек през живота си понася всевъзможни загуби. Изгубва имот. Изгубва близки на сърце. Всички тия загуби се понасят. Изгубеното се заменя. Има обаче една загуба, която не може да се понесе. Захкей, богатият митар, беше изгубил Бога. И нямаше мир. Търсеше го. Унижи се. Стана като дете. Качи се на смоковницата, за да Го види. Това бе дивна, необикновена среща на закоравялия грешник с Най-святия. От тая благодатна среща се роди спасението на Захкей и неговия дом.

И ние, съвременните християни, сме изгубили Бога. Той не царува в нашите сърца, липсва в нашите отношения. Ние жадуваме за мир, за щастие, копнеем за чисти радости, за святи дела.

В този устрем ни е потребен живият Христос. Христос е необходим за живота ни, защото Той е наш живот, наше дихание, наше съществуване. Без Христа ние сме като лозови пръчки без корен.

Да Го търсим винаги – и в радости с благодарност, и в скръби и изпитания, пратени ни от Бога. Как да Го търсим? С ревност и усърдие. Без колебания и предубеждения. Така, както Го търсиха и намериха източните мъдрци и овчарите. Където да търсим Христа? Където сме Го изгубили. Ще Го намерим в първото изобличение на съвестта.

Ставроф. иконом Димитър ЙОРДАНОВ

Нов компактдиск

През месец юли 2012 г. Софийският свещенически хор осъществи запис на компактдиск със заглавие „Православни еленски църковни напеви“. Този нов диск, четвърти поред на Свещеническият хор, се посвещава на 100-годишнината от рождението на блаженопочиналия приснопамятен Доростолски митрополит Иларион. Той се явява продължение на компактдиск с еленски напеви, наречен „Светлоозарени минути“, издаден в чест на 95-годишнината на митрополит Иларион, на който са записани лично негови слова, стихотворения и изпълнения на еленски църковни песнопения. По желание на Доростолският митрополит веднага след излизането на първия диск започна подготовката за втори, вече с участието на Софийския свещенически хор.

Компактдискът се разпространява в църковните магазини.

За информация: тел. 02/981 55 47.

ПРАВОСЛАВИЕТО ПО СВЕТА

ГРУЗИЯ – святата и непознатата

Продължение от бр. 5

Докато чакахме приготвянето на обедната трапеза, аз помолих нашия водач да ми напише на руски някои по-обичайни грузински фрази. Той се зае да го прави, макар и без особен ентузиазъм, струва ми се. Хапнахме набързо – за да не губим ценно време, а после отново доста постеснени в колата, поехме, водени от Георги, в известна само за него посока. Той почти не спираше да говори, засягайки не само църковно-исторически, а и политически теми (разбира се, впоследствие отговори и на наши въпроси). По отношение на Русия правеше сдържано-неприязнени изказвания, но искаше да ходи да работи в... Москва. Очевидно поради много по-високия стандарт и възможностите да се печели доста повече, отколкото в родината му.

По междуселските пътища кравите пак започнаха да изобилстват, появиха се и свободно скитащи прасета. Освен обичайните самоделни, забити край пътя кръстове, на два пъти видяхме големи и много красиво изработени бронзови разпятия. Много скоро дойде и обяснението – оказа се, че вече сме близо до една от летните резиденции на католикос-патриарха, наречена „Дадияни палас“. Понеже има повече от един дворец с името „Дадияни“, нека уточним, че този се намира до с. Сал(к)хино. Векове наред това „имение“ е било собственост на една от княжеските династии (на областта Мингрелия); през „комунизма“ е било в запустение, а съвсем отскоро е възстановено като съвременна резиденция на патриарха и президента, а заедно с това и като манастир! Самият „палат“ беше всъщност големичка двуетажна къща, която обаче дребнееше на фона на зелената моравя пред нея, оградена от „шпалир“ от огромни чинари по протежение на 200 метра напред. Картината завършваха подстъпите на Кавказ, които виждахме като в „рамка“, очертана от дърветата. Църквата на обителта също изглеждаше малка при този мащаб – вероятно това е бил домашният параклис на князете Дадияни.

Когато влязохме в нея обаче, тя се оказа пълна, понеже имаше кръщение. Щом ни забелязаха някои от братята до пангара, един веднага грабна табличка с въсвещени свещи (въсвещен друг тук няма) и ни поднесе да си вземем – очевидно безплатно, като за „добре дошли“. Това малко ни изненада (понеже никъде другаде не съм виждал такъв обичай), но разбира се, стана ни приятно. Работата по възстановяването на храма (посветен на Рождество Богородично) все още вървеше – дори и по време на кръщението един иконописец работеше върху скеле в апсидата на олтара.

Оттук заедно с Георги и един от монасите тръгнахме по алея, оградена с добре подкастрирани чешмири. Тя ни отведе до стопанската част на манастира. От

Манастирът „Мартвили“

едната страна се виждаше началото (но не и края) на оградено с плет лозе, състоящо се от 17 000 лози. До плета беше заградено място, в което имаше... мечка. Очевидно младо животно, но доста по-едро от мечето в Моцамета.

Отецът домакин ни отвори голямата порта на дълго хале, в което покрай стените имаше 6-7 дървени съда, изработени от огромни цели стволоче (вероятно на топола или липа), в които се налива набраното грозде за първия етап на обработката. Наричаха ги „сацнахел“; понастоящем май използваша само един от тях, а останалите стояха като експонати.

Оттук се спуснахме на долното ниво, където беше избата – влажно, хладно, засводено помещение, в което отлежаваше „ръкоделието“ на братството. Именно заради винопроизводството „Дадияни палас“ е известна и под името „Квеври палас“ (квеври = дъвки за вино). Тъмно-червената напитка изгълваше малки бъчви, големи стъклените дамаджани и множество бутилки, подредени легнали на рафтове в дъното на „галерията“. На стената в сумрака светлеше кръст. Братята не пропуснаха да споменат и че виното им вече е спечелило медал на няколко изложение; от тях разбрахме, че най-старата им реколта е отпреди 5 години. Когато обаче поисквахме да си закупим, се оказа, че няма да може. Размина ни се и обичайната манастирска почерпка, понеже игуменът отсъстваше, а без негово разрешение отците не смееха да отворят и една бутилка. Така че оттук си тръгнахме подобаващо впечатлени, но леко неудовлетворени (и жадни).

Георги ни поведе към планината – там (на 7-8 км от Дадияни), до красив водопад има малко манастирче, което

било известно с това, че в него отивали на поклонение бездетни двойки, а единственият населен йеромонах им четял молитва „за чадородие“. Условието обаче било да изминат пътя до „горе“ пеша, и то боси! Самият път пък, освен че е порядъчно стръмен, е настилен с камъни. Ясно е, че става дума за истински подвиг – на вярата и издръжливостта. Дори и самият модерен джип не без усилие се катереше по склона, а от време на време гумите „изстрелваха“ по някой камък, който удряше в ламарините отдолу и караше о. Борис да изтръпва, опасявайки се каква авария може да причини такъв удар. Аз пък гледах отиващото на запад слънце и си мислех дали ще успеем да стигнем до пещерите край Гелата, ако изгубим време и тук. Така полска-лека се разколебахме и някъде на средата на пътя обърнахме колата към следващата цел – манастира „Мартвили“. Той не беше далеч и се издигаше на висок горист хълм над едноименното село. За него знаехме само, че там е прекарал своето юношество св. цар Давид Строител – не като послушник или монах, а по-скоро като в някаква „школа“.

В Интернет споменават това място като фамилна гробница на князете Дадияни (за които вече стана дума). С колата стигнахме до паркинг в ниската част на обителта – от там се вървеше пеша. Отлично поддържаните алеи и градинки, старателно реставрираните покриви и фасади се оказаха следствие на обстоятелството, че манастирът е и „резиденция“ на епископа на Чкондидската епархия. За произхода на името ѝ разказват следното. На мегрелския диалект „чкони“ означава „дъб“, а „чкондрили“ – „голям дъб“. На върха, на който сега е главният храм на „Мартвили“, в езичес-

ки времена имало огромен дъб, считан от населението за свещено дърво, пред което принасяли в жертва малки деца. Св. ап. Андрей възнесъл молитва пред този дъб и мълния поразил дървото. Местните жители, убедени чрез това в силата на Христа, отскели дъба кумир и построили църква на негово място (основата на дънера по предание се намира под св. Престол). Сега издиганият се храм е от VII в. – посветен е на Успение Богородично. Вече го приближаваше, когато ни забеляза момче, облечено в черно (вероятно послушник). Това беше малко странно, понеже манастирът по принцип е „девически“, но трябва да кажем – никой от нас не съзря проблем в това. Още повече, че след като Георги обясни на младежа кои сме, получихме и по чаша студена вода. В такива моменти човек може да разбере защо онзи, който окаже милост дори само с чаша студена вода, няма да изгуби наградата си (вж. Мат. 10:42).

Вдясно от църквата се издигаше четириъгълна висока кула, която отначало взехме за камбанария. По-късно научих, че това е бил стълп, на който са се подвизавали отци-стълпници, поне до XIX в. включително. Вляво от входа пък беше отворен негодлям параклис, посветен на св. апостоли Петър и Павел, красиво зографисан със съвременни стенописи в типичен грузински стил – с големи тъмни очи. Една сестра, също с такъв образ и емблематичното за Грузия име Нино, ни посрещна в притвора на централния храм. И отново с табличка със свещи. В наоса цареше полумрак, а по стените се виждаха фрески от различни епохи и в различни маниери; имаше и с надписи на гръцки. По средата на църквата се извисяваше върху подиум красив резбован дървен трон, който ѝ придаваше вид на катедрала. Интересно е, че по отношение на „владшиките тронове“ Грузинската църква има практика съчетаваща по нещо и от гръцкия, и от руския „ред“ – трон има (както в Гърция, а и у нас), но той е върху подиум по средата (където в Русия застава архиепископ). След като се поклонихме, помолихме и поснимаме, се сбогувахме с „Мартвили“ и достатъчно уморени, единодушно поехме по пътя към „къщи“. В Кутаиси, оставихме Георги – нашия водач и преводач, който обаче не беше пропуснал да поиска „на четири очи“ от о. Борис 45 евро – не като заплащане (понеже той ни водел по манастирите не за пари, а заради християнската любов!), а като помощ за семейството му. Впрочем и аз се съгласих да му платим, понеже открахият грузинец наистина много ни помогна – беше в нужното време на нужното място, когато помолихме Бога и Пресвета Богородица за помощ. Той очевидно беше част от тази помощ. Но макар да си разменихме телефонните номера, след това „съборно“ решихме да не се възползваме от предложението му да ни стане гид и в Тбилиси. Вечерта се разплатихме с баба Иза, която ни почерпи с домашно „Ркацители“, та да не можем да се оплачем, че не сме опитали грузинското вино и грузинското гостоприемство. Един от тостовете, които се вдигнаха беше за св. Георги, в чиято незримая близост и съучастие на нашето поклонение телпърва шахме да се убедим.

Следва
Иконом Павел ГЪРБОВ

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА 2013 г. „Църковен вестник“

1 година.....	30,00 лв.
6 месеца.....	15,00 лв.
3 месеца.....	7,50 лв.
ед. цена.....	0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000
ул. „Оборище“ № 4
тел. 980-30-16, центр. 987-56-11/245,
e-mail: synpressbg@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Александра Карамихалева

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на **Танка Тончева Христова** като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCNCR96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.